

ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)
DOI:10.52058/2708-7530-2024-3(34)

VĚDA A PERSPEKTIVY

No 3(34)
2024

Ми з України

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI:[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-3\(34\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-3(34))

Věda a perspektivy

N° 3(34) 2024

Praha, České republika
2024

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín “Věda a perspektivy” je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 3(34) 2024. str. 234

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 103/2024 ze dne 21. březen 2024)

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republika se sídlem V Lázních 688,
Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, České republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Časopis vychází v rámci práce vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“ a s vědeckou podporou: veřejné organizace „Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration“, veřejné organizace „Association of Scientists of Ukraine“, Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze Research Bible

Šéfredaktor:
Karel Nedbálek - doktor
práv, docent (Zlín, Česká
republika)

Zástupce šéfredaktora:
Markéta Pavlova - ředitel,
Mezinárodní Ekonomický
Institut (Praha, České
republika)

Dina Dashevskaya - geolog,
geochemik Praha, Česká
republika (Jeruzalém, Izrael)

Členové redakční rady:

- Humeir Huseyn Achmedov** - doktor pedagogických věd, profesor (Baku, Ázerbájdžán)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Jurij Kijikov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačičkin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Dina Dashevsky - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jerusalem, Izraeli)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)
Laila Achmetová - doktorka historických věd, profesorka politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity (KazNU), al-Farabi (Kazachstán)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)

Články jsou vyvěšeny v redakci autora. Za obsah a pravopis zaslaných materiálů odpovídají autoři

© Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika, 2024
© Vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“, 2024
© autoři článků, 2024

OBSAH

SÉRIE “Ekonomika”

Nataliia Rozumovych

INTERNATIONAL FINANCIAL MANAGEMENT: CHALLENGES OF OUR TIME

9

Віктор Нам'ясенко

ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ ТА ЗАГРОЗ РОЗВИТКУ ПОДІЛЬСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО РЕГІОНУ В РОЗРІЗІ КОНЦЕПЦІЇ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ЗАДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІСЛЯВОЄННОГО РОЗВИТКУ; НА ОСНОВІ ДОСЯГНЕНИХ ПОКАЗНИКІВ

17

SÉRIE “Veřejná správa”

Larysa Kurnosenko

HISTORICAL DYNAMICS OF CRISIS CONCEPTS IN THE STATE ADMINISTRATION SPHERE

27

SÉRIE “Právní vědy”

Наталія Павловська

ПРИРОДА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНИ

41

Ольга Стрельцова, Діана Казбанова

ЕКОЦИД ТА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ

51

SÉRIE “Pedagogika”

Ігор Оксенюк

МОЖЛИВОСТІ ХМАРНИХ СЕРВІСІВ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ПЕДАГОГАМИ НАВЧАЛЬНОГО ВІДЕО

63

Ірина Тягай

75

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІННОВАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТТЯХ З ЕЛЕМЕНТАРНОЇ МАТЕМАТИКИ

Андрій Шуляк

83

ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

SÉRIE “Psychologie”

Вікторія Малиш

93

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ СТУДЕНТАМИ-ПСИХОЛОГАМИ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ОСНОВИ ТРАВМАТЕРАПІЇ» У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПСИХОЛОГІЯ»

SÉRIE “Zeměpis”

Ірина Нетробчук, Юрій Білецький, Зоя Карпюк, Лариса Чижевська, Сергій Полянський, Валентина Стельмах, Юлія Семенюк, Роман Качаровський

104

ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИРОДНОГО РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДОРОСИНІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Андрій Слащук, Ірина Поручинська, Володимир Поручинський, Роман Качаровський

117

ГЕОДЕМОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ МАНЕВИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ КАМІНЬКАШИРСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

SÉRIE “Technické vědy”

Лариса Ланова

133

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І STEAM -ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ВИД ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

SÉRIE “Peníze, finance a úvěr”

Olha Dymnich

144

*INSURTECH AND PRIVATE PENSION INSURANCE IN UKRAINE:
HARNESSING LIFE INSURANCE INNOVATIONS FOR FUTURE
GROWTH*

SÉRIE “Nápravná pedagogika”

Anna Tsybulko

163

*THE EFFECTIVENESS OF SPEECH THERAPY MASSAGE IN THE
CORRECTION OF STUTTERING*

SÉRIE “Metody výuky fyziky”

Юрій Краснобокий, Ігор Ткаченко, Катерина Ільніцька

170

*ТЕОРІЯ ЙМОВІРНОСТЕЙ І ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОЦЕСІВ
ВИРОДЖЕННЯ ПРИРОДНИХ СИСТЕМ*

SÉRIE “Správní právo”

Артем Зубко

182

*СПЕЦИФІКА ПОЛІТИКО-АДМІНІСТРАТИВНОЇ РОБОТИ ОРГАНІВ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ*

SÉRIE “Zemědělské vědy”

**Наталія Бордюг, Оксана Алпатова, Вікторія Мельник-Шамрай,
Людмила Демчук, Тетяна Курбет**

193

*ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ВПЛИВУ СКЛАДІВ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ
НА ҐРУНТИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ*

SÉRIE “Lékařské vědy”

Valeriia Kushnyr

204

*DEVELOPMENT OF A DIAGNOSTIC TEST SYSTEM FOR CANCER
DIAGNOSTICS AND ITS IMPACT ON MEDICINE*

SÉRIE “Biologie”

Lyubov Sobolenko

212

*OVERVIEW OF THE CURRENT STATE AMPHIBIOUS AND
REPTILIAN FAUNA OF THE WESTERN DIVISION*

SÉRIE “Kultura”

Анатолій Король

221

*ЕТНОДИЗАЙН У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ
ГРАФІЧНИХ ДИЗАЙНЕРІВ*

SÉRIE “Zeměpis”

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-3\(34\)-104-116](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-3(34)-104-116)

Ірина Нетробчук

*кандидат географічних наук, доцент кафедри
фізичної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-8633-7426>*

Юрій Білецький

*кандидат біологічних наук, доцент кафедри
фізичної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-0477-4196>*

Зоя Карпюк

*кандидат географічних наук, доцент кафедри
фізичної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-8073-3129>*

Лариса Чижевська

*кандидат географічних наук, доцент кафедри
фізичної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-6705-3460>*

Сергій Полянський

*кандидат географічних наук, доцент кафедри
фізичної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-8666-7695>*

Валентина Стельмах

*кандидат географічних наук, доцент кафедри
фізичної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-7106-4242>*

Юлія Семенюк

в. о. директора Національного природного парку "Пуца Радзівіла"

Роман Качаровський

*магістр географії, старший лаборант кафедри економічної
та соціальної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-6096-4800>*

ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИРОДНОГО РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДОРОСИНІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Анотація. Проведено детальний аналіз результатів досліджень природного рекреаційного потенціалу та окремих компонентів навколишнього середовища на регіональному та локальному рівнях. Охарактеризовано етапи створення та систему розселення Доросинівської територіальної громади Луцького району Волинської області. Здійснено опис особливостей мезоклімату (температурний режим, кількість опадів тощо), ґрунтовий покрив, гідрографічну мережу, структуру земельних ресурсів, виду та вікову структуру лісових деревостанів, природно-заповідний фонд. Охарактери-

зовано біологічне (фауністичне і флористичне) та ландшафтне різноманіття існуючих об'єктів ПЗФ. Запропоновано комплекс заходів для збереження та раціонального використання природного рекреаційного потенціалу громади.

Ключові слова: територіальна громада, децентралізація, природно-заповідний фонд, рекреаційний потенціал, клімат, поверхневі води, земельні ресурси, ґрунтовий покрив, природно-заповідні об'єкти, Доросинівська ТГ, Луцький район, Волинська область.

Iryna Netrobchuk

*Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor of the Department of Physical Geography, Faculty of Geography of the Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-8633-7426>*

Yuriy Biletskyi

*Candidate of Biological Sciences, Associate Professor of the Department of Physical Geography of the Faculty of Geography of the Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0003-0477-4196>*

Zoia Karpiuk

*Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor of Department of Physical Geography, Faculty of Geography of the Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-8073-3129>*

Larysa Chyzhevska

*Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor of Physical Geography, Faculty of Geography of the Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-6705-3460>*

Serhiy Polyansky

*Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor of the Department of Physical Geography, Faculty of Geography of the Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-8666-7695>*

Valentina Stelmakh

*Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor of
Department of Physical Geography, Faculty of Geography of the
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-7106-4242>*

Yulia Semenyuk

in. at. director of the Radzivil Pushcha National Nature Park

Roman Kacharovskiy

*Master of Geography, senior laboratory assistant at the Department of
Economic and Social Geography, Faculty of Geography of the
Volyn National University named after Lesya Ukrainka, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-6096-4800>*

WAYS OF INCREASE OF THE NATURAL RECREATION POTENTIAL OF THE DOROSYNIV TERRITORIAL COMMUNITY OF THE VOLYN REGION UNDER THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION

Abstract. A detailed analysis of the results of research into the natural recreational potential and its individual components of the environment at the regional and local levels was carried out. The stages of creation and resettlement system of the Dorosyniv territorial community of the Lutsk district of the Volyn region are characterized. A description of the features of the mesoclimate (temperature regime, amount of precipitation, etc.), soil cover, hydrographic network, structure of land resources, species and age structure of forest stands, nature reserve fund was carried out. The biological (faunistic and floristic) and landscape diversity of the existing NRF objects is characterized. A set of measures is proposed for the preservation and rational use of the community's natural recreational potential.

Keywords: territorial community, decentralization, nature reserve fund, recreational potential, climate, surface water, land resources, soil cover, nature reserve objects, Dorosynivska TC, Lutskiy district, Volyn region.

Постановка проблеми. Трансформація адміністративного устрою на місцях стала поштовхом для інтенсивного розвитку локальних територій, зокрема територіальних громад, що утворилися на місці колишніх місцевих сільських рад. Розширені владні повноваження та фінансові ресурси у поєднанні з одночасним розширенням переліку нагальних питань, що

потребують вирішення, зумовлюють необхідність пошуків нових методів господарювання із залученням усіх наявних ресурсів, зокрема й природних. Це стало передумовою для детального вивчення природного рекреаційного потенціалу конкретних локальних територій, зокрема й територіальних громад, адже науково обґрунтоване та раціональне використання, зокрема, рекреаційних ресурсів територій, сприятиме збереженню навколишнього середовища, розвитку рекреації і туризму. Таким чином, дослідження природного рекреаційного потенціалу громад є актуальним і перспективним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зміна адміністративно-територіального устрою зумовила потребу детального дослідження природного рекреаційного потенціалу. Дослідженню природно-рекреаційного комплексу Волинської області присвячені праці Я. Б. Олійник, Л. М. Черчик, О. В. Міщенко, І. В. Єрко. Складові природного рекреаційного потенціалу в межах територіальних громад відображені у наукових здобутках В. О. Фесюка, М. М. Мельнічука, І. М. Нетробчук [9], З. К. Карпюк [9], Л. Т. Чижевської [8; 11], С. В. Полянського [9], В. Ю. Стельмах, О. В. Мельника, В. Г. Юровчика, Р. Є. Качаровського [9], С. І. Ковальчука, О. В. Антипюк. Водночас природно-рекреаційний потенціал Доросинівської ТГ та проблеми його використання досліджено мало.

Мета та завдання статті. Мета роботи – здійснити комплексне дослідження та оцінку природного рекреаційного потенціалу (ПРП) Доросинівської територіальної громади Луцького району Волинської області. Головними завданнями є вивчення як ПРП загалом, так його елементів, зокрема, кліматичних умов, гідрологічних об'єктів, лісового та природно-заповідного фонду. Для виконання завдань проаналізовано інформацію статистичних щорічників Головного управління статистики у Волинській області, звітні і довідкові матеріали підрозділів Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області, Поліського офісу ДП «Ліси України» Управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА, інформацію сайтів Луцької районної державної адміністрації та Доросинівської територіальної громади. У процесі здійснення дослідження використано порівняльно-географічний, статистичний, аналітичний методи, проведено узагальнення та систематизацію інформації.

Виклад основного матеріалу. З 2015 року Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [14] став передумовою адміністративної реформи та створення нових територіальних утворень – територіальних громад (ТГ), що отримали значні управлінські повноваження та фінансові ресурси для вирішення існуючих проблем.

Доросинівська сільська територіальна громада Луцького району Волинської області, з адміністративним центром у с. Доросині, утворена 22 грудня 2019 року внаслідок об'єднання п'ятих сільських рад: Доросинівської (сс. Доросині, Кияж), Береської (с. Береськ), Вічинівської (с. Вічині), Ворончинської (сс. Ворончин, Студині) та Немирської (сс. Немир, Раймісто). 25 жовтня 2020 року

доєдналося ще дві сільські ради Щуринська (сс. Щурин, Тристеня, Квітневе) і Ясенівська (с. Ясенівка) [3].

Станом на 1 січня 2024 року у складі громади 13 населених пунктів (Рис. 1). Площа громади – 234,7 км², чисельність населення – 5 676 осіб, густота населення становить – 24,2 осіб/км². Громада поділена на чотири старостинських округів, зокрема Береський, Ворончинський, Щуринський та Ясенівський. Територіальна громада на межує на півночі з Голобською ТГ Ковельського району, на півдні – із Затурцівською Володимирського та Торчинською Луцького, на заході – з Турійською Ковельського, на сході – з Рожищенською та Копачівською Луцького [1–4; 10–11; 17].

Доросинівська ТГ розміщена у північно-західній частині Луцького району за 45 км до м. Луцьк [4; 11].

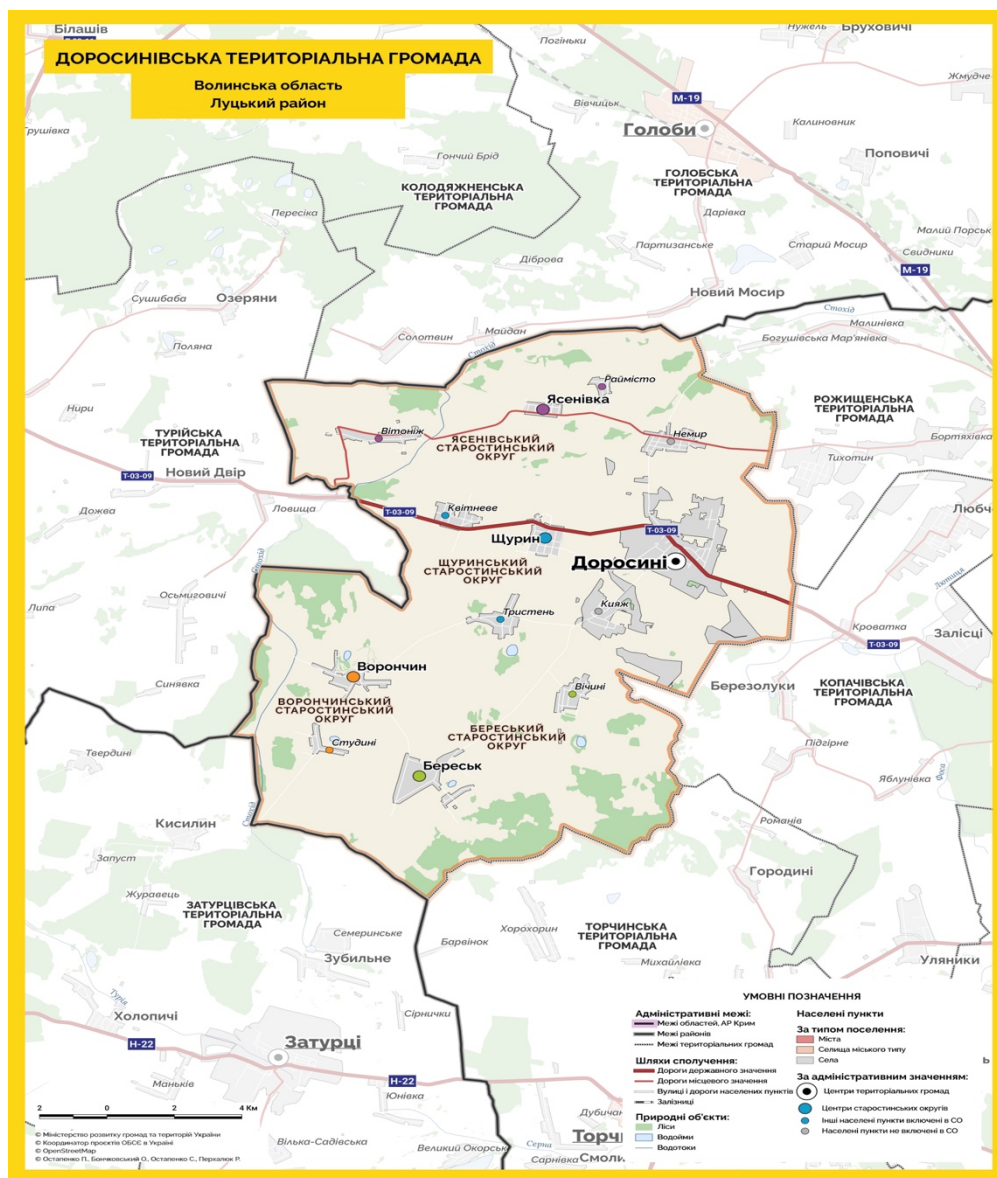

Рис. 1. Територія Доросинівської територіальної громади [2–3]

Громада має значний природний рекреаційний потенціал, оскільки володіє сприятливими кліматичними умовами, різноманітними природними ресурсами та природно-заповідним фондом.

Клімат є помірно-континентальним, що характеризується м'якою зимою та нестійкими морозами, теплим літом, весною і восени періоди затяжних опадів. Наявні кліматичні умови і ресурси сприятливі для здійснення рекреації й туризму впродовж року. Можлива організація різних видів туризму – пішохідного, велосипедного, інколи лижного. Сприятливий час для організації усіх видів відпочинку в теплу пору року триває 160–170 днів. У липні-серпні умови сприятливі для проведення широкого комплексу кліматолікування. Середньомісячна температура найхолоднішого місяця становить $-3,5\text{ }^{\circ}\text{C}$, найтеплішого – $+17,2\text{ }^{\circ}\text{C}$. Сонячна погода взимку триває 52–55 днів, решта днів – похмуро із частими опадами. Сприятливий період для організації зимових видів туризму і відпочинку в холодний період триває пересічно 50 днів. Середня висота нестійкого снігового покриву коливається у межах від 10 до 15 см [3–4; 10; 18].

А.1 До складу місцевої гідрографічної мережі входять три головні річки – Стохід, Фоса, Стр. б. н. СС – 4 (табл. 1), п'ять озер – «Вічинівське» (площею 6 га, об'єм водної маси – 390 тис. м³) поблизу с. Вічині, «Береське» (1,0 га; 100 тис. м³) біля с. Береськ, «Студинівське» (2,0 га; 270 тис. м³) біля с. Студині, «Ворончинське» (11,0 га; 260 тис. м³) біля с. Ворончин, «Тристенське» (10,0 га) біля с. Тристеня, ставки – поблизу сс. Вічині, Доросині, Кияж [3; 10–11; 16; 18].

Таблиця 1

**Основні морфометричні показники річок
Доросинівської ТГ Волинської області [3; 10; 18]**

Назва річки	Куди впадає (басейн головної річки)	Довжина річки, км	Площа водозбору, км ²
р. Стохід	р. Прип'ять	197,80	3 172,92
р. Фоса	р. Стохід	30,52	126,9
Стр. б. н. СС – 4	р. Стохід	17,13	126,81

Річки громади протікають, в основному, з півдня на північ, мають повільну течію, що пов'язане з незначним похилом. За своїм режимом належать до рівнинного типу, з переважанням снігового живлення. Використання водних ресурсів є раціональним, а водний баланс – бездефіцитним [3; 16; 18].

Водні об'єкти володіють значним потенціалом і є привабливими для рекреаційного використання, зокрема короткотермінового відпочинку (купання,

занять водним туризмом, плавання на човнах, рибальства), пізнавального та інших видів туризму, можуть слугувати основою для створення рекреаційних зон та довгострокової оренди з метою вирощування риби та ракоподібних [3; 6; 11].

Земельні ресурси мають неоднорідну структуру: забудовані землі – близько 4 %, сільськогосподарські – 82,0 %, лісовкриті – 10,2 %, заболочені – близько 0,4 %, водного фонду – 1,5 %, інші – 2 % [3; 10–11; 18].

У межах Доросинівської ТГ переважають дерново-слабко- і середньо-підзолисті ґрунти супіщаного і суглинистого гранулометричного складу. Загалом, дерново-підзолисті ґрунти мають досить низьку природну родючість. З них найкращими для ведення землеробства є дерново-слабопідзолисті ґрунти, що вирізняються глибшим гумусовим горизонтом, мають у своєму складі 5–19 % глинистих часток, і тому є менш водопроникними. Спільною їх негативною особливістю є підвищена кислотність. Також у межах громади трапляються сірі опідзолені ґрунти, що сформувалися на лесоподібних суглинках під широколистяними і мішаними лісами з трав'янистим покривом й поширені нерівномірно. Гумусовий горизонт досягає 24–25 см. Негативними особливостями цих ґрунтів є безструктурність, пілуватість, що веде до заплівання поверхні під час дощів та утворення кірки при висиханні [4–5; 11].

Лісові ресурси територіальної громади, які можуть використовуватись для розвитку різних видів екологічного туризму, зосереджені у межах Ківерцівського лісництва ДП «Ліси України». Головними лісоутворюючими породами є: сосна звичайна *Pinus sylvestris* – 40 %, ялина звичайна *Picea abies* – 12 %, дуб звичайний *Quercus robur* – 16 %, береза повисла *Betula pendula* – 14 %, осика *Populus tremula* – 10 %, вільха чорна *Alnus glutinosa* – 8 %. Вікова структура насаджень: молодняк – близько 17 %, середньовікові – 48 %, пристигаючі – 25 %, стиглі – 10 %. Серед недеревних ресурсів лісу важливе значення мають цінні види лікувальних трав і дикорослих ягід. У лісах є лікарські рослини: валеріани лікарської *Valeriana officinalis*, конвалії травневої *Convallaria majalis*, алтеї лікарської *Althaea officinalis*; та ягідники журавлини болотяної *Vaccinium oxycoccos*, бруслини бородавчастої *Euonymus verrucosus*. Пріоритетним є збільшення лісистості, розвиток мисливського потенціалу та «зеленого» туризму [3; 10; 12; 18].

Мисливські угіддя громади розміщені на землях Рожищенського відділення УТМР, де є можливість полювати на зайця сірого *Lepus europaeus*, лисицю звичайну *Vulpes vulpes*, дику свиню *Sus scrofa* [3; 10; 12; 17–18].

Важливу роль для сталого розвитку Доросинівської ТГ відіграють наявні в її межах об'єкти природно-заповідного фонду, що функціонують згідно норм Закону України «Про природно-заповідний фонд України» [15]. За інформацією Управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА [17], в межах громади знаходиться один об'єкт природно-заповідного фонду місцевого

значення – гідрологічний заказник «Урочище Озеро» площею 100,0 га (Рис. 2), що розташований поблизу с. Ворончин. Заказник утворений рішенням Волинського обласного виконавчого комітету від 04.09.1985 року, № 301. Під охороною перебувають озеро площею водного плеса 11,0 га, болото – 74,0 га, оточуючі луки – 15,0 га. Найпоширенішими серед прибережно-водних макрофтів і болотяної рослинності: лепеха звичайна *Acorus calamus*, очерет звичайний *Phragmites australis*, осоково-болотяне різнотрав'я: калюжниця болотяна *Caltha palustris*, вовче тіло болотяне *Comarum palustre*, осоки звичайна *Carex nigra*, струнка *C. acuta*, лепешняк великий *Glyceria maxima*, чагарники із верболозу *Salix alba*, вільхи клейкої *Alnus glutinosa*, берези бородавчастої *Betula pendula*. В озері водяться сом *Silurus glanis*, щука *Esox lucius*, окунь *Perca fluviatilis*, лин *Tinca tinca*, лящ *Abramis brama*, головень *Squalius cephalus*, плітка *Rutilus rutilus*. [3; 7–8; 11; 13; 17].

Гідрологічний заказник «Урочище Озеро», що є основою природно-заповідного фонду Доросинівської ТГ володіє основними передумовами для повноцінного розвитку екологічного та пізнавального туризму, і природоохоронної діяльності. Площа заказника перебуває на межі значень між стійкими та нестійкими ландшафтними комплексами. Для подальшого підтримання охоронного режиму з одночасним наданням рекреаційних послуг необхідно збільшити його площу до прийнятних значень.

Рис. 2. Гідрологічний заказник «Урочище Озеро» [7; 11]

Для збереження рекреаційного потенціалу громади на довгострокову перспективу необхідно реалізувати комплекс заходів [6; 9; 17–18]:

- 1) посилювати сприяти призупиненню процесу кліматичних змін, намагаючись досягнути вуглецевої нейтральності;
- 2) збільшити лісистість удвічі (до 20 %);
- 3) зменшити забруднення наявних водних об'єктів;
- 4) утворити нові об'єкти ПЗФ та розширити межі гідрологічного заказника «Урочище Озеро»;
- 5) унеможливити господарську діяльність в межах наявного та новостворених природоохоронних об'єктів;
- 6) уникнути потрапляння на територію об'єктів ПЗФ твердих побутових відходів;
- 7) підвищити охоронний режим об'єкту ПЗФ шляхом надання вищого (загальнодержавного) статусу;
- 8) розробити екологічно безпечні туристсько-екскурсійні маршрути у межах Доросинівської та сусідніх територіальних громад;
- 9) створити рекреаційні пункти та місця короткотривалого відпочинку для туристів з належними санітарними та іншими умовами для маленьких дітей з батьками, осіб з інвалідністю та їх супроводжуючих;
- 10) інформувати жителів та рекреантів про цінність місцевих ландшафтів, гідрологічних об'єктів та біологічного різноманіття;
- 11) істотно підвищити рівень наукової, екологічно-виховної, туристсько-рекреаційної діяльності в межах природоохоронних територій;
- 12) здійснювати моніторинг рівня рекреаційної дигресії;
- 13) забезпечити диверсифікацію потоків рекреантів, використовуючи мережі екологічних стежок і туристсько-екскурсійних маршрутів;
- 14) розробити систему правил поведінки у межах природоохоронних об'єктів із врахуванням обмежень, пов'язаних з фенологічними змінами
- 15) здійснити електронне (віртуальне) маркування дозволених маршрутів переміщення та меж тривалого перебування рекреантів
- 16) запровадити систему планування рекреаційного навантаження та квоти для забезпечення рівних прав доступу для місцевих жителів та інших рекреантів.

Висновки. Підтримання безпечного стану довкілля громади та збереження природоохоронних об'єктів істотно впливає на можливості рекреаційного природокористування. Рекреаційна ємність гідрологічного заказника «Урочище Озеро» становить 1 особа за умови одночасного перебування та використання найменших норм рекреаційного навантаження. Загальна рекреаційна ємність лісовкритих площ Доросинівської громади становить орієнтовно 240 осіб. За умови забезпечення ефективного контролю за дотриманням норм рекреаційного навантаження можливе збільшення рекреаційної ємності на рівень норм

для національних парків – майже у 10 разів, що дозволить надати рекреаційні послуги як і для місцевого населення, так і приїжджих. Загалом, наявний природно-рекреаційний потенціал Доросинівської територіальної громади Луцького району Волинської області дозволяє забезпечити розвиток рекреації, екологічного та пізнавального туризму, здійснення освітньо-наукової та природоохоронної діяльності. Розширення мережі ПЗФ, організація раціонального рекреаційного природокористування, уникнення погіршення рівня рекреаційної дигресії сприятиме покращенню екологічної ситуації на локальному рівні.

Література:

1. Головне управління статистики у Волинській області. URL: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 19.03.2024).
2. Децентралізація влади. URL <http://decentralization.gov.ua/region/item> (дата звернення 12.03.2024).
3. Доросинівська територіальна громада. URL: <https://dorosynivska-gromada.gov.ua/> (дата звернення 22.02.2024).
4. Екологічний паспорт Рожищенського району. URL: <https://voladm.gov.ua/article/ekologichniy-pasport-rozhischenskogo-rayonu/> (дата звернення 24.02.2024).
5. Зузук Ф. В., Колошко Л. К., Карпюк З. К. (2012). Осушені землі Волинської області та їх охорона: монографія. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 294 с. <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13031>
6. Каліновський Д. Рекреаційна привабливість природних водойм Волинської області та можливості їх використання в рекреації та туризмі. *Вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки*. 2013. Вип. 6 (255). С. 43–47.
7. Карпюк З. К., Фесюк В. О. (2021). Природоохоронні мережі Волинської області: монографія. Луцьк : видавництво «Терен». 212 с.
8. Карпюк З. К., Фесюк В. О., Антипюк О. В. (2018). Природно-заповідний фонд Волинської області : альбом-каталог. Київ : ТОВ «ОК–ПОЛІГРАФ». 136 с.
9. Лук'янова Ганна Віталіївна, Полянська Тетяна Олександрівна, Полянський Сергій Володимирович, Чижевська Лариса Тарасівна, Нетробчук Ірина Марківна, Карпюк Зоя Костянтинівна, Качаровський Роман Євгенович. Сучасні можливості природного рекреаційного потенціалу Ратнівської ТГ Волинської області (2022). *Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín «Věda a perspektivy»* je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury Praha, Česká republika: E 24142. № 8(15). S. 171–185. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-8\(15\)-171-185](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-8(15)-171-185)
10. Луцька районна державна адміністрація. URL: <http://lutskadm.gov.ua/> (дата звернення 22.02.2024).
11. Мілінчук В. В., Чижевська Л. Т. (2022). Природні ресурси Доросинівської територіальної громади та їх використання. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 11–12 листопад. 2022 р.). Луцьк, 2022. С.60-62.
12. Поліський лісовий офіс. URL: <https://e-forest.gov.ua/struktura/rehionalni-lisovi-ofisy/> (дата звернення 22.02.2024).
13. Природно-заповідний фонд Волинської області. URL: <http://eco.voladm.gov.ua/category/all/locality=9> (дата звернення 25.02.2024).

14. Про добровільне об'єднання територіальних громад Закон України від № 157–VIII від 05 лютого 2015 р. Відновлено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення 22.02.2024).

15. Про природно-заповідний фонд України. № 2456-XII від 16 червня 1992 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-12> (дата звернення 18.02.2024).

16. Регіональний офіс водних ресурсів у Волинській області. URL: <https://vodres.gov.ua/> (дата звернення 20.02.2024).

17. Управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА. URL: <https://voladm.gov.ua/category/upravlinnya-ekologiyi-ta-prirodnih-resursiv/1/> (дата звернення 24.02.2024).

18. Чир Н. В., Качаровський Р. С., Антипюк О. В. (2019) Туристична інфраструктура Рожищенського району Волинської області як інструмент туристичної привабливості території. *Наукові записки Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка. Серія «Географічні науки»*. Вип. 10. С. 120–130. DOI: 10.5281/zenodo.2158291. URI: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/15952>

References:

1. Holovne upravlinnia statystyky u Volynskii oblasti. [Main Department of Statistics in Volyn Oblast] Retrieved from <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].

2. Detsentralizatsiia vldy. [Decentralization of power.] Retrieved from <http://decentralization.gov.ua/region/item> [in Ukrainian].

3. Dorosynivska terytorialna hromada. [Dorosyniv territorial community.] Retrieved from: <https://dorosynivska-gromada.gov.ua/> [in Ukrainian].

4. Ekolohichniy pasport Rozischenskoho raionu Volynskoi oblasti. [Ecological passport of Rozische district of Volyn region.] Retrieved from <https://voladm.gov.ua/article/ekologichniy-pasport-rozhischenskogo-rayonu/> [in Ukrainian].

5. Zuzuk F. V., Koloshko L. K. & Karpiuk Z. K. (2012). *Osusheni zemli Volynskoi oblasti ta yikh okhrona: monohrafiia*. Lutsk. [Drained lands of the Volyn region and the irprotection: amonograph] [in Ukrainian].

6. Kalinovskiy D. (2013). *Rekreatsiina pryvablyvist pryrodnykh vodoim Volynskoi oblasti ta mozhlyvosti yikh vykorystannia v rekreatsii ta turyzmi* [Recreational attractiveness of natural reservoirs of Volyn region and possibilities of their use in recreation and tourism.] *Visn. Skhidnoievrop. nats. un-tu imeni Lesi Ukrainky. [Visn. Eastern Europe. nat. Lesya Ukrainka University.]* Vyp. 6 (255). [in Ukrainian].

7. Karpiuk Z. K., & Fesiuk V. O. (2021). *Pryrodookhoronni merezhi Volynskoi oblasti: monohrafiia* [Nature protection networks of Volyn region: monograph.]. Lutsk : [in Ukrainian].

8. Karpiuk, Z. K., Fesiuk, V. O., & Antypiuk, O. V. (2018). *Pryrodno-zapovidnyi fond Volynskoi oblasti : albom-kataloh*. Kyiv [Nature reserve fund of Volyn region: album-catalog.]. [in Ukrainian].

9. Lukianova Hanna Vitaliivna, Polianska Tetiana Oleksandrivna, Polianskyi Serhii Volodymyrovych, Chyzhevska Larysa Tarasivna, Netrobchuk Iryna Markivna, Karpiuk Zoia Kostiantynivna, & Kacharovskiy Roman Yevhenovych (2022). *Suchasni mozhlyvosti pryrodnogo rekreatsiinoho potentsialu Ratnivskoi TH Volynskoi oblasti* [Modern possibilities of the natural recreational potential of Ratnivska TC, Volynregion. The multidisciplinary international scientific magazine]. *Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín «Věda a perspektivy» je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury Praha, České republika [The multidisciplinary international scientific magazine «Věda a perspektivy» is registered in the Czech Republic. State registration number u Ministerstva kultury Praha, České republika]:* E 24142. № 8(15). Pp. 171–185. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-8\(15\)-171-185](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-8(15)-171-185) [in České republice].

10. Lutska raionna derzhavna administratsiia. [Lutsk District State Administration]. Retrieved from <http://lutskadn.gov.ua/>. [in Ukrainian].
11. Milinchuk V. V., Chyzhevska L. T. (2022). *Pryrodni resursy Dorosynivskoi terytorialnoi hromady ta yikh vykorystannia* [Natural resources of the Dorosyniv territorial community and their use.]. *Suspilno-geohrafichni chynnyky rozvytku rehioniv : mater. VI Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Lutsk, 11–12 lystopad. 2022 r.)*. [Socio-geographical factors of regional development: Mater. VI International science and practice conf.]. Lutsk, 2022. S. 60–62. [in Ukrainian].
12. Poliskyi lisovyi ofis. [Polisky forest office]. Retrieved from: <https://e-forest.gov.ua/struktura/rehionalni-lisovi-ofisy/> [in Ukrainian].
13. Pryrodno-zapovidnyi fond Volynskoi oblasti. [Nature Reserve Fund of Volyn Region] Retrieved from <http://eco.voladm.gov.ua/category/all/locality=9> [in Ukrainian].
14. Zakon Ukrainy «Pro dobrovilne obiednannia terytorialnykh hromad» [Law of Ukraine «On Voluntary Association of Territorial Communities»] № 157-VIII vid 05 liutoho 2015 r. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> [in Ukrainian].
15. Zakon Ukrainy «Pro pryrodno-zapovidnyi fond Ukrainy» [Law of Ukraine «On the Nature Reserve Fund of Ukraine»] № 2456-XII vid 16 chervnia 1992 roku. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-12> [in Ukrainian].
16. Rehionalnyi ofis vodnykh resursiv u Volynskii oblasti. [Regional office of water resources in Volyn region] Retrieved from <https://vodres.gov.ua/> [in Ukrainian].
17. Upravlinnia ekolohii ta pryrodnykh resursiv Volynskoi ODA. [Department of Ecology and Natural Resources of Volyn Regional State Administration] Retrieved from <https://voladm.gov.ua/category/upravlinnya-ekologiyi-ta-prirodnih-resursiv/1> [in Ukrainian].
18. Chyr N. V., Kacharovskiy R. Ye., & Antypiuk O. V. (2019). Turystychna infrastruktura Rozhyshchenskoho raionu Volynskoi oblasti yak instrument turystychnoi pryvablyvosti terytorii. [The tourist infrastructure of the Rozhyshchen district of the Volyn region as a tool for the tourist attractiveness of the territory.] *Naukovi zapysky Sumskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu im. A. S. Makarenka. Seriiia «Heohrafichni nauky»* [Scientific notes of the Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko. Series «Geographic Sciences»]. Vyp. 10. S. 120–130. DOI: 10.5281/zenodo.2158291. URI: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/15952> [in Ukrainian].

Vydavatel:
Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republika

Magazín
Věda a perspektivy

№ 3(34) 2024

Podepsáno k tisku ze dne 22. března 2024
Formát 60x90/8. Ofsetový papír a tisk
Headset Times New Roman.
Mysl. tisk. oblouk. 8.2. Náklad 100 kopií.